

SREDIŠNJI SAVEZ UDRUGA UZGAJIVAČA HRVATSKOG HLADNOKRVNIJAKA

S S U U H H

PROJEKT

**„Zaštita i očuvanje autohtonih pasmina konja i
njihov utjecaj na očuvanje biološke raznolikosti
u Sisačko-moslavačkoj županiji“**

2008.

3049 Sokol (1993) na Bjelovarskom sajmu 2004., vlasnik Siniša Tečec, Donja Jelenska

KAZALO

SREDIŠNJI SAVEZ UDRUGA UZGAJIVAČA HRVATSKOG HLADNOKRVNJAKA - SSUUHH

- ĆILJ I DJELATNOSTI SSUUHH
- ČLANOVI SSUUHH
- NASTANAK PASMINE
- UZGOJNI PROGRAM
- UZGOJNI CILJEVI
- OPIS VANJŠTINE HRVATSKOG HLADNOKRVNJAKA
- UNUTARNJE OSOBINE (interijer)
- UZGOJNE METODE
- ORGANIZIRANOST UZGOJA
- UZGOJNI PRIRUČNIK SSUUHH -a
- KONJOGOJSKE UDRUGE/ERGELE ČLANICE SSUUHH -a
- BILJEŠKE

STANJE UZGOJA HRVATSKOG HLADNOKRVNJAKA 2007.

PROJEKT: „ZAŠTITA I OČUVANJE AUTOHTNONIH PASMINA KONJA I NJIHOV UTJECAJ NA OČUVANJE BIOLOŠKE RAZNOLIKOSTI U SISAČKO - MOSLAVAČKOJ ŽUPANIJI“

Matično stado kobila na pašnjaku, travanj 2008., vlasnik Vjekoslav Posarić, Voloder

Sisačko-moslavačka županija ponosi se s najvećim brojem konja u Republici Hrvatskoj. Posebno su značajne autohtone pasmine konja Hrvatski posavac i Hrvatski hladnokrvnjak koji se češće mogu zateći na pašnjacima Lonjskog, Mokrog, Odranskog i Sunjskog polja nego u štalama. Zovemo ih „čuvarima“ pašnjačkih površina jer ih održavaju prohodnima, pomažu u očuvanju biološke raznolikosti, njihov kas ugodan je oku bilo da je riječ o slučajnom prolazniku koji ih vidi prolazeći autocestom ili pak turistima koji sve češće dolaze u našu županiju kako bi se provezli u zaprežnim kolima. Sisačko-moslavačka županija ali i ja osobno smatramo poljoprivredu značajnom gospodarskom granom pa stoga ulažemo u razvoj poljoprivrede i velika novčana sredstva. Izdvajamo također sredstva za uzgojno valjanu žensku ždrebade jer nam je cilj povećati matično stado konja i od konjogoštva napraviti dohodovnu granu. Odlučili smo se u tom smislu i za ovaj projekt kroz koji stručnjaci trebaju dati najbolji model kako od naših konja napraviti brand i dodatno zaraditi na konjima i svemu što je vezano uz konjogoštvo. Cilj nam je također pomoći uzgajivačima, posebno onima mlađe životne dobi da ustraju u tom teškom poslu i da ostanu živjeti na hrvatskom selu. Hrvatsko selo sačuvalo je jezik, kulturu, nošnju i vjeru kroz stoljeća; sada je potez na nama - da hrvatskom selu vratimo dug i pomognemo mu da živi.

Marijana Petir, prof.,
Zamjenica županice Sisačko - moslavačke županije

Sisak, 01. prosinac 2007.

Kobila 4579 Silva II i ždrijebe na Jesenskom međunarodnom sajmu Gudovac 2007., vlasnik Mirko Majsec, Krapina

U samo četiri godine postojanja Središnji savez udruga uzgajivača hrvatskog hladnokrvnjaka (SSUUHH) postao je samostalni nosilac uzgojnog programa naše autohtone pasmine konja hrvatski hladnokrvnjak. Od samog početka uspostavljena je suradnja s mnogim državnim institucijama, a najuža s Hrvatskim stočarskim centrom (HSC). Iz te suradnje proizašao je veliki broj pomaka kako u genetskom unaprjeđenju, tako i u promidžbi pasmine konja koju uzgajamo. U naš rad uključene su i mnoge druge institucije, npr. državne uprave, znanstvene institucije i drugi. Upravo uspješan rad, kao i važnost našeg djelovanja, kroz ovih nekoliko godina prepoznala je i Sisačko - moslavačka županija, koja je ujedno županija s najvećim brojem konja u Hrvatskoj.

Hrvatski hladnokrvnjak pasmina je koja ima najveće uzgojno područje u odnosu na ostale pasmine koje su zastupljene u hrvatskom konjogradstvu, a proteže se od Istarske do Vukovarsko - srijemske županije. Stoga se iskreno nadamo da će primjer Sisačko - moslavačke županije slijediti i druge županije na kojima se nalaze naši uzgajivači, te se aktivno priključiti projektu kojeg provodi SSUUHH, a kojeg je naručitelj Sisačko - moslavačka županija.

SSUUHH kao krovna organizacija želi udružiti sve uzgajivače hrvatskog hladnokrvnjaka kako bi zajedničkim radom radili na genetskom unaprjeđenju, a sve to da u budućnosti što veći broj uzgajivača pronađe u uzgoju hrvatskog hladnokrvnjaka egzistenciju za sebe i svoju obitelj. Iskreno se nadamo da ćemo u tome i uspjeti.

Vjekoslav Posarić
Predsjednik SSUUHH

Popovača, 05. prosinac 2007.

Pastuh 844 Tigar (2004) na 5. Smotri rasplodnih pastuha Republike Hrvatske na Hipodromu Zagreb, 23.02.2008., vlasnik Darko Petters, Piljenice

Prije četiri godine Hrvatski stočarski centar (HSC) kao krovna stočarska institucija u Republici Hrvatskoj započeo je reorganizaciju konjogojsstva i prilagodbu regulativama EU. Osamostaljivanje uzgojnih organizacija bio je temelj reorganizacije, a jedna od njih i ujedno najveća upravo je SSUUHH kojeg na stručnoj razini HSC i danas podržava.

U godišnjem izvješću o stanju konjogojsstva za 2003. godinu prvi puta dali smo informaciju o trendovima u konjogojsstvu EU u čije okvire će se uskoro uključiti i Hrvatska. Preorientacija iz drugih stočarskih proizvodnji u uzgoj konja je najzanimljiviji podatak koji je zapažen u cijeloj EU. Upravo isto zapaža se posljednjih godina i u Hrvatskoj. Kroz godine rapidna povećanja broja vlasnika, uzgajivača, konja, te pasmina i uzgojnih tipova u Hrvatskoj, upravo to i potvrđuju. Sve to ukazuje da smo na dobrom putu u razvoju „hrvatske konjičke industrije“, te da kroz taj put iskoristimo sve naše prirodne resurse i kulturnu baštinu koja je zasigurno jedinstvena na svjetskoj razini.

Upravo u dijelu iskorištavanja prirodnih bogatstava važno mjesto zauzimaju autohtone pasmine konja hrvatski hladnokrvnjak i hrvatski posavac koje su i same dio naše kulturne baštine. Sisačko - moslavačka županija ima u odnosu na ostale najveći broj konja i kao takva dugi niz godina pomaže uzgoj konja, a prva je županija koja je pokrenula ujedno i najveći projekt u konjogojsstvu ikada u Hrvatskoj. Na tome joj mogu zahvaliti i uzgajivači i aktualni konjogojski stručnjaci. Naš zajednički konačni cilj je ekonomski razvijeno konjogojsstvo s puno uposlenih, posebice u ruralnim krajevima.

Mr.sc. Mato Čačić, dipl.ing.
Voditelj uzgojnih programa HSC-a i
Predsjednik Stručnog savjeta SSUUHH

Zagreb, 18. prosinac 2007.

Ždrijebe Centra za reprodukciju u stočarstvu Hrvatske , rujan 2006.

SREDIŠNJI SAVEZ UDRUGA UZGAJIVAČA HRVATSKOG HLADNOKRVNJAKA - SSUUHH

Središnji savez udruga uzgajivača hrvatskog hladnokrvnjaka (SSUUHH) predstavlja krovni nacionalni središnji savez s ciljem organizacije provedbe uzgoja pasmine konja hrvatski hladnokrvnjak na području Republike Hrvatske. SSUUHH je samostalna nestranačka organizacija dragovoljno udruženih udruga i ergela uzgajivača pasmine konja hrvatski hladnokrvnjak u Republici Hrvatskoj radi zaštite i promicanja zajedničkih gospodarskih i interesnih ciljeva.

Hrvatski hladnokrvnjak je autohtona pasmina konja koja je u periodu mehanizacije i danas informatizacije izgubila ulogu izvora radne snage i postala pasmina namijenjena za ekološku proizvodnji mesa i značajan čimbenik u očuvanju hrvatskih zaštićenih krajolika i biološke raznolikosti.

Priprema Republike Hrvatske na ulazak u članstvo Europske Unije (EU) postavlja određene zahtjeve i na uzgoj konja u Republici Hrvatskoj. Sukladno uvjetima EU u provedbi uzgojnih programa ne samo konja nego i drugih vrsta domaćih životinja, zahtjeva se veći angažman uzgojnih udruženja. Kao krovno uzgojno udruženje autohtone pasmine konja hrvatski hladnokrvnjak SSUUHH osnovan je upravo iz razloga reorganizacije uzgoja konja i prilagodbe hrvatskog konjogojsstva uzgoju konja u EU. Ujedno, prvo je krovno uzgojno udruženje prilagođeno prema novoj zakonskoj regulativi Republike Hrvatske (NN 164/04) koja regulira organizaciju i verifikaciju uzgojnih udruženja sukladno uvjetima EU.

Majka je uvijek siguran zaklon...

Približavanje ulaska Republike Hrvatske u okvire Europske Unije uzrokuje nužnu reformu poljoprivredne proizvodnje koja postavlja nove zahtjeve u svim granama stočarstva pa tako i u konjogradstvu. Specifično je da su prekretnice u uzgoju konja upravo sukladne promjenama koje se događaju u ostalim granama poljoprivredne proizvodnje. Uzgajivači su sve više izloženi strukturalnim promjenama u poljoprivredi kao posljedica agrarne politike tako da dolazi do veće specijalizacije ali sukladno povećanim mogućnostima proizvodnje po proizvodnoj jedinici mnogi bi mogli ostati bez zaposlenja (EU Equus 2001., 2001). Stručnjaci EU smatraju da je jedna od mogućih strategija upravo konjogradstvo, odnosno razvoj usluga i servisa agroturizma, pansionski smještaj, te sportske i rekreacijske aktivnosti vezane na konje. Dio stručnjaka također smatra da bi veliki dio farmera preorientacijom proizvodnje mogao ostvarivati veću dobit nego tradicionalnom proizvodnjom. Poslovanja vezana za konje postaju sve značajniji dio ekonomije ruralnih krajeva diljem cijele EU. Takva poslovanja doprinose održavanju zaposlenosti, koje je značajno i s ekonomskog i sa socijalnog stajališta. Povećani interesi za poslove koji se vežu na konje mogu doprinijeti prosperitetu ruralnih područja. Konji postaju sve značajnija spona između ruralnih i urbanih krajeva po pitanju načina življenja.

Dječiji vrtić „Maslačak“ iz Kutine u posjetu Lonjskom polju , svibanj 2006.

Treba istaknuti i pašnjačko konjogoštvo, i općenito stočarstvo, koje je jedan od osnovnih elemenata u očuvanju zaštićenih krajolika i biološke raznolikosti u mnogim zemljama. U tom smislu, dok u mnogim zemljama postoji problem prevelikog broja konja na pašnjačkim površinama, u našoj zemlji nedostaje konja. Nacionalni pašnjački resursi nisu dovoljno iskorišteni kao jedna od mogućnosti racionalnog uzgoja konja i ekološke proizvodnje konjskog mesa u čemu bi veliku ulogu imale upravo hrvatske autohtone hladnokrvne pasmine konja. Osim toga, njihova velika uloga bi bila ujedno i u prije spomenutom očuvanju zaštićenih krajolika i biološke raznolikosti.

Upravo iz prije navedenih razloga u Republici Hrvatskoj započela je reorganizacija uzgoja konja prema načinu na koji je organizirano konjogoštvo Europske Unije. Osnivanje SSUUHH jedan je od značajnih koraka u reorganizaciji hrvatskog konjogoštva. Pasmina konja hrvatski hladnokrvnjak predstavlja značajan udio u ukupnom broju konja u Republici Hrvatskoj.

Pastuh 5990 Romac (2003)(desno) u vlasništvu Zvonka Domazetović (Adžamovci) i pastuh 656 Sokol (2002) u vlasništvu Tomislava Škrbina (Rastušje) izložbi u Slavonskom Brodu 2007.

CILJ I DJELATNOSTI SSUUHH

Cilj Središnjeg saveza udruga je zaštita i promicanje te razvoj uzgoja pasmine konja hrvatski hladnokrvnjak u Republici Hrvatskoj i šire. U svrhu ostvarivanja ovog cilja SSUUHH obavlja slijedeće djelatnosti:

- aktivno sudjelovanje u provedbi uzgojnog programa,
- aktivno sudjelovanje u zaštiti pasmine konja hrvatski hladnokrvnjak kao dijela naše biološke baštine,
- boljatik gospodarskog i sveukupnog društvenog položaja uzgajivača pasmine konja hrvatski hladnokrvnjak te uzgajivača konja uopće,
- članovima Središnjeg saveza udruga - udrugama uzgajivača osiguravati pomoć pri provedbi uzgojnog programa,
- edukacija članova udruga putem organizacije stručnih savjetovanja, demonstracijskih prikaza, raspodjele stručne literature, članaka, organizacija stručnih posjeta drugim uzgojima kako u nas tako i u inozemstvu.
- razmatranje zakonskih prijedloga koji se odnose na uzgoj kvalitetnih rasplodnih grla, te mjere kreditne politike u stočarstvu, davanje prijedloga za unaprijeđenje uvjeta kreditiranja i poticanja uzgoja pasmine konja hrvatski hladnokrvnjak i konja uopće,

Poželjna vanjština glave kobile pasmine hrvatski hladnokrvnjak

- aktivno sudjelovanje u utvrđivanju uvjeta prometa kvalitetnih rasplodnih grla te sudjelovanje u određivanju cijene rasplodnih grla ispod koje nije moguće ostvariti promet na organiziranim sajmovima - aukcijama konja u organizaciji ili suorganizaciji Središnjeg saveza udruga - udruge,
- iniciranje donošenja svih važnih mjera i propisa vezanih uz daljnji razvoj uzgoja pasmine konja hrvatski hladnokrvnjak i konjogojskva uopće,
- aktivno sudjelovanje u raspravama glede donošenja propisa o zdravstvenoj zaštiti kopitara,
- ostvarivanje suradnje s tijelima vlasti: državnim, znanstvenim i obrazovnim organizacijama i institucijama (fakulteti i srednje škole) te tvrtkama,
- suradnja sa Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva Republike Hrvatske (MPŠVG RH), Hrvatskim stočarskim centrom (HSC) , Hrvatskim zavodom za poljoprivrednu savjetodavnu službu (HZPSS),
- pomoć i sudjelovanje u organizaciji stočarskih izložbi, smotri i aukcija,
- pomoć pri kupnji i prodaji konja kroz organizaciju aukcijskih prodaja,
- koordinacija u međusobnom povezivanju članic a udruga Središnjeg saveza udruga,
- održavanje veza sa drugim udruženjima uzbunjivača konja u nas i u inozemstvu.

Matično stado kobila u ispustu, rujan 2006., vlasnik Zdravko Kabić, Popovača,

ČLANOVI SSUUHH

Članom Središnjeg saveza udruga mogu biti sa vezi, ergele i udruge, koje se neposredno udružuju, te u svom članstvu imaju uzgajivače pasmine konja hrvatski hladnokrvnjak - isti mogu biti članovi samo jedne udruge, osnovane i organizirane sukladno Zakonu o udrugama.

Članom Središnjeg saveza udruga, udruga postaje dragovoljnim pristupanjem, odnosno odlukom ovlaštenog tijela udruge koja se učlanjuje.

77 Ričko, oždrjebljen 09.04.2007., otac: 6010 Capri (2003), majka 6000 Vidra (2003),
uzgajivač Mirjana Kolarić, Kutina

Hladnokrvna kobila 5359 Maja s ženskim ždrjebetom (2001., sivac) i 2758 Vranka (1990., vranac), vlasnik Darinka Kanceljak, Veliko Trgovišće

NASTANAK PASMINE

Hrvatski hladnokrvnjak je autohtona pasmina konja nastala križanjem toplokrvnih domaćih kobila s uvezenim pastusima ardenske, peršeronske, barbantske i drugih hladnokrvnih pasmina. Hladnokrvnjak se počeo uzgajati u Hrvatskoj tijekom prve polovice devetnaestog stoljeća.

Zbog različitih početnih matičnih stada kobila te različitih pastuha hladnokrvnih pasmina koji su djelovali na područjima Hrvatske uz doprinos okolišnih čimbenika pojedinog kraja, hrvatski hladnokrvnjak prilično je heterogena populacija u pogledu fenotipskih značajki. Ujedno tome doprinosi i čimbenik koliko dugo je u pojedinoj subpopulaciji uvođena krv spomenutih stranih pastuha.

Visina u grebenu kreće se od 150 do 165 cm. Od boja uglavnom se javlja dorata, rjeđe vrana, alata, siva te šarci koji su ujedno nepoželjni u uzgoju. Njegova namjena bila je rad s naglaskom na vuču. Danas je tu ulogu izgubio te posta o konj gotovo isključivo za ekološku proizvodnju mesa .

Pasminski žig hrvatskog hladnokrvnjaka

UZGOJNI PROGRAM

Uzgojni program hrvatskog hladnokrvnjaka dokument je kojim SSUUHH kao nevladino udruženje želi genetski i brojčano unaprijediti uzgoj pasmine konja hrvatski hladnokrvnjak u suradnji s ovlaštenim vladinim institucijama.

Uzgojni program obuhvaća sve mjere koje su primjerene da se unaprijedi uzgoj u odnosu na ciljeve uzgoja, vodeći računa o pravnim propisima koji se odnose na uzgoj životinja. U to, u prvom redu pripadaju metode uzgoja, područja prosudbe vanjštine, provjera sposobnosti, utvrđivanje vrijednosti uzgoja kao i seleksijske mjere koje su na tome temeljene. Kod procjene vrijednosti uzgoja mogu se osim rezultata vlastite populacije, uzeti u obzir rezultati drugih uzgojnih udruženja, odnosno institucija.

Matično kobila s ždjebadi na pašnjaku Pleteno , listopad 2006.

UZGOJNI CILJEVI

Postavljeni uzgojni ciljevi su slijedeći: očuvati uzgoj hrvatskog hlad nokrvnjaka u čistoj krvi kao autohtone pasmine konja, te očuvanje genetske raznolikosti unutar pasmine; obzirom na trenutnu veliku heterogenost unutar pasmine težit će se što većem uniformiranju pasmine u tipu poželjne vanjštine hrvatskog hladnokrvnjaka, u važavajući dobra proizvodna i adaptivna svojstva pasmine na okolišne čimbenike; budući da pripada skupini radnih pasmina konja također se želi sačuvati i njegova radna sposobnost, on treba biti pogodan za vožnju, vuču i obavljanje teških poslova; promovira t korištenje pasmine u zaprežnom sportu i drugim oblicima natjecanja te kulturno -folklornim manifestacijama; kako je hrvatski hladnokrvnjak kroz vrijeme mehanizacije i danas informatizacije izgubio ulogu izvora radne snage, a postao pasmina za ekološku proizvodnju mesa, promovirat će se uzgoj pasmine u sustavu održive poljoprivrede i tradicionalnog gospodarenja sukladno trendu ekološke proizvodnje hrane s naglaskom na iskorištavanje zapuštenih i neiskorištenih prirodnih resursa, uz isticanje značaja uzgoja u područjima gdje je pasmina povjesno vezana za očuvanje zaštićenih krajolika i biološke raznolikosti; naglašavat će se primjena pasmine u turističke svrhe preko osmišljenih programa u cilju podizanja vrijednosti i dohodovnosti uzgoja hrvatskog hladnokrvn jaka.

Matično stado kobila na Grobniku, vlasnik Darko Petrović, Podhum, studeni 2006.

OPIS VANJŠTINE HRVATSKOG HLADNOKRVNJAKA

Hrvatski hladnokrvnjak je: težak, širok i robustan nizinski konj, s niskom točkom težišta, sigurnog koraka i ravnoteže, čvrs te konstitucije. Formata položenog pravokutnika, suhe i srednje velike glave, širokog čela, ravnog do blago konveksnog profila, plemenitog izražaja, malih ušiju, velikih i izraženih očiju i nozdrva, dugog, masivnog i srednje nasadenog vrata. Grudni koš širok i dubok, rebra visoko zaobljena i duga. Plečke duge i srednje koso položene, dobro obrasle mišićem i čvrsto povezane s trupom. Srednje dugih, ali jakih i širokih leđa, jakog i širokog spoja. Sapi nadgrađene, široke, srednje oborene do oborene, rascjepljene s dobro obraslim mišićem. Trbuš zaobljen, ne prevelik niti previše usukan. Trup zbijen i s dobrim pokrivanjem tla. Noge snažne, srednje duge do kratke s dobro izraženim zglobovima. Cjevanica kratka s jasno izraženim zglobovima i tetivama. Kičice srednje obrasle dlakom. Stavovi pravilni, prednje pokrivaju zadnje noge, i obrnuto. Kopita široka, rožina srednje tvrdoće. Griva i rep dobro obrasli valovitom dugom dlakom. Griva je podijeljena po sredini. Boje su najčešće dorata u svim varijantama, rjeđe se pojavljuju vranci, alati, kulaši, izabela i druge boje, te šarena svih varijanti koja je nepoželjna u uzgoju. Spolni dimorfizam treba biti jasno izražen, odnosno spolna svojstva pastuha i kobila trebaju biti jasno izražena.

Od ostalih karakteristika treba istaknuti otpornost i sposobnost adaptacije na nepovoljne okolišne čimbenike, ranozrelost, dobru plodnost i mlječnost te skromnost u hraniidbi i iskorištavanju krme niske kakvoće.

Trajno odabrani rasplodni pastusi označavaju se vrućim žigom u obliku simbola muškog spola () na lijevoj strani vrata - mr.sc. Mato Čačić, dipl.ing. u trenutku označavanja pastuha 849 Bečar (2004), vlasnik Josip Matovina, Levinovac

UNUTARNJE OSOBINE (interijer)

Mirnog temperamenta, poslušan i dobroćudan konj s voljom za rad . Zbog nasljednosti, grla lošeg temperamenta i čudi neće biti prihvaćena u uzgoj.

UZGOJNE METODE

Uzgojni cilj hrvatskog hladnokrvnjaka postizat će se selekcijom i izbjegavanjem uzgoja u uskom srodstvu. Uzgaja se u čistoj krvi, ali u slučajevima pojave uz goja u srodstvu i negativne selekcije koja dovodi do pada kvalitete uzgoja, dopušteno je oplemenjivanje pastusima drugih izraženo hladnokrvnih pasmina konja (ardenac, prešeron, mađarski hladnokrvnjak, brabant i drugi).

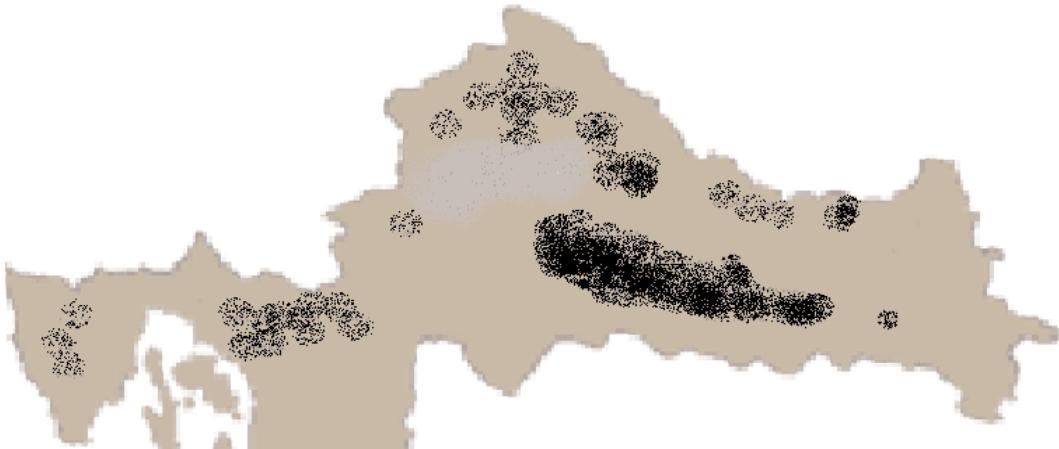
Osvježavanje krvi pastusima drugih pasmina moguće je samo u izuzetnim slučajevima i uz opravdan razlog. Procjenu i dozvolu daje Savjet uzgojnog programa hrvatskog hladnokrvnjaka koji djeluje pri Savezu (dalje u tekstu Savjet). Isti Savjet procjenjuje, odabire i odobrava pojedinačno svakog stranog pastuha za kojeg se smatra da može podići kvalitet uzgoja. Uzgajivači ne mogu samostalno prema vlastitom nahođenju dopremati takove pastuhe. Savjet također može odrediti područje pripusta za pojedinog pastuha ovisno o kvaliteti kobila subpopulacije hrvatskog hladnokrvnjaka na pojedinom uzgojnom području u Republici Hrvatskoj.

Slaven Kolarić, ing. u trenutku uzimanja podataka za potrebe uzgojno - selekcijskog rada

ORGANIZIRANOST UZGOJA

Hrvatski hladnokrvnjak uzgaja se na širem području Republike Hrvatske. Uzgojno područje proteže se od Istarske do Osječko - baranjske županije (prikaz 1) sa središtem uzgoja u Moslavini.

Prikaz 1. Uzgojno područje hrvatskog hladnokrvnjaka

Uzgoj hrvatskog hladnokrvnjaka dijeli se na tri subpopulacije:

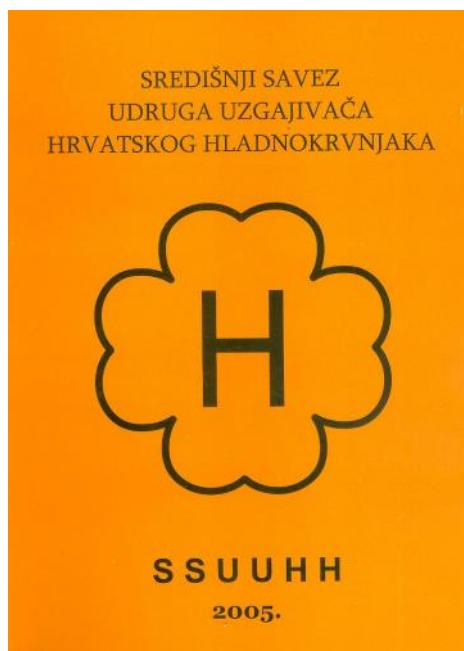
1. udružni uzgoj,
2. privatne ergele,
3. uzgoj izvan udruga (samostalni uzgajivači).

Potvrda uspješne suradnje, dr.sc. Pero Božić, direktor Centra za reprodukciju u stočarstvu Hrvatske (lijevo) i Vjekoslav Posarić, predsjednik Središnjeg saveza udruga uzgajivača hrvatskog hladnokrvnjaka (desno)

UZGOJNI PRIRUČNIK SSUUHH -a

U 2005. godini SSUUHH izdao je priručnik za uzgajivače hrvatskog hladnokrvnjaka u kojem su pravni akti saveza, uzgojni program, pravilnik o radu stručnog savjeta uzgojnog programa, a na kraju priručnika nalaze se primjerci sve potrebite uzgojne dokumentacije. Ideja za ovaj priručnik došla je po uzoru na neke uzgojne organizacije u zemljama EU. Treba istaknuti da je ovo prva publikacija ovakve prirode izdana od strane neke konjogojske uzgojne organizacije u Hrvatskoj. Financijska sredstva za izdavanje ovog priručnika osigurao je dr.sci. Pero Božić, direktor Centra za reprodukciju u stočarstvu Hrvatske.

Trenuci prijateljskog druženja nakon obavljenog posla, Popovača, srpanj 2007.

**STANJE UZGOJA
HRVATSKOG HLADNOKRVNJAKA
2007.**

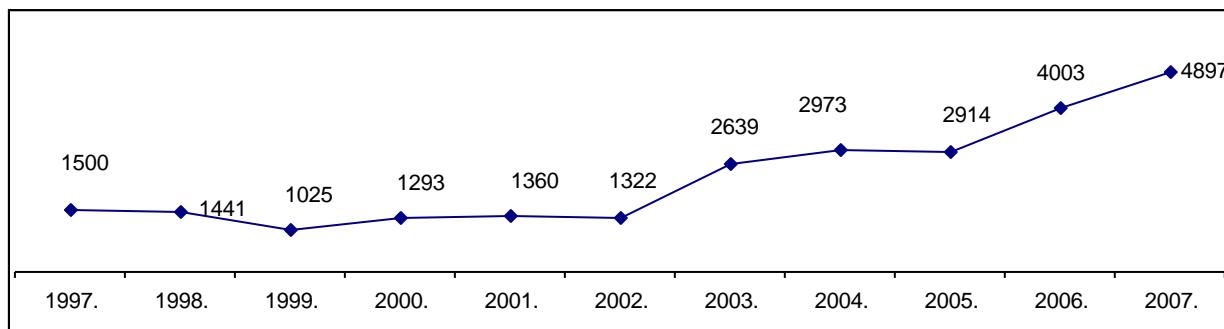
Zamjenica županice Marijana Petir u zaprezi tijekom manifestacije Susreti na rijeci Lonji u Osekovu, rujan 2007.

Tablica 1. Brojno stanje hrvatskog hladnokrvnjaka prema kategoriji

Kategorija	Godina 2007.
Pastusi	165
Kobile	2387
Muška omad	236
Ženska omad	678
Muška ždrebadi	786
Ženska ždrebadi	645
UKUPNO	4897

U odnosu na godinu ranije broj grla hrvatskog hladnokrvnjaka povećao se za 894 ili 18,26% (graf 1).

Graf 1. Pregled brojnog stanja hrvatskog hladnokrvnjaka u RH kroz godine

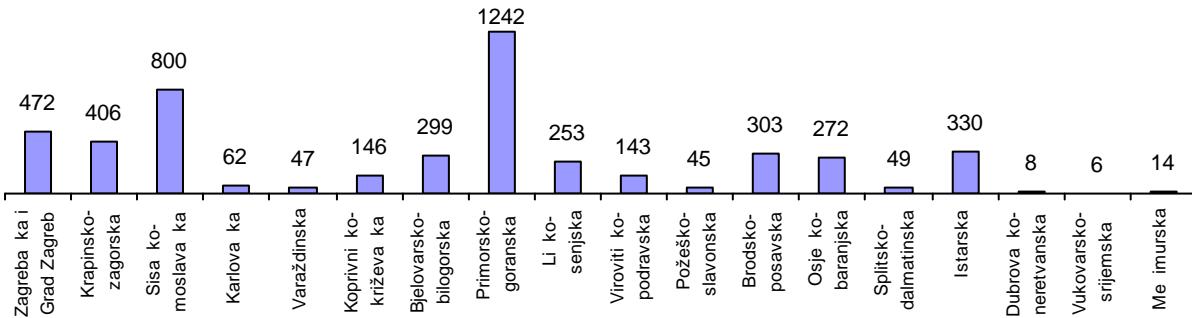
* do 2002. samo brojno stanje raspolodnih pastuha i kobila, od 2003. ukupno brojno stanje svih kategorija

Zaprega Mirka Majseca iz Krapine na utrci zaprega na Hipodromu Oroslavje

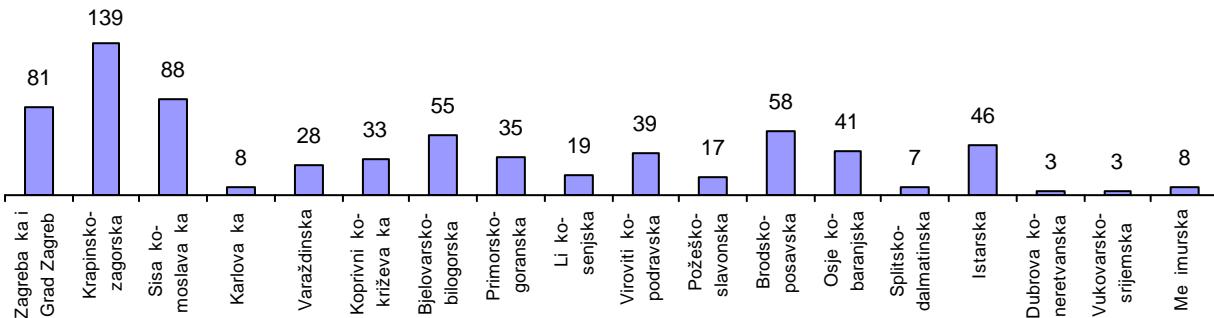
Najveći broj grla hrvatskog hladnokrvnjaka prema županijama nalazi se na prostoru Primorsko - goranske županije (25,93%), a nije zastupljen u samo 2 županije (graf 2).

Graf 2. Pregled brojnog stanja hrvatskog hladnokrvnjaka u RH prema županijama

Najveći broj vlasnika i uzgajivača hrvatskog hladnokrvnjaka nalazi se na prostoru Krapinsko - zagorske županije, a najmanji na prostoru Dubrovačko - neretvanske i Vukovarsko - srijemske županije (graf 3).

Graf 3. Pregled brojnog stanja uzgajivača/vlasnika hrvatskog hladnokrvnjaka u RH prema županijama

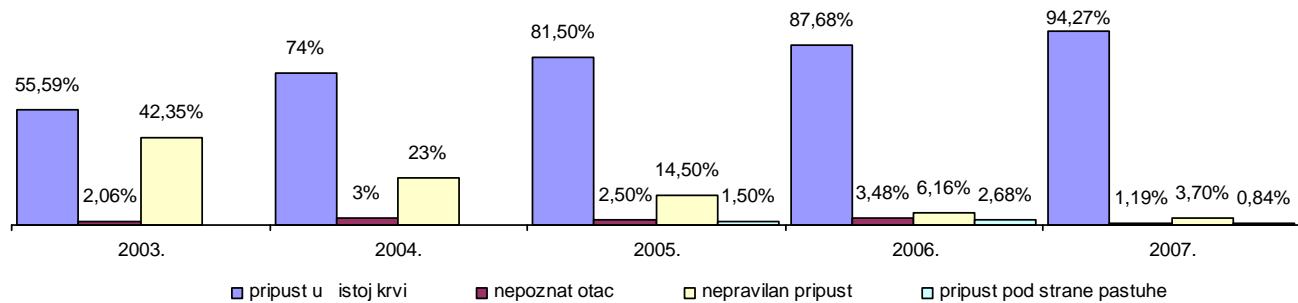

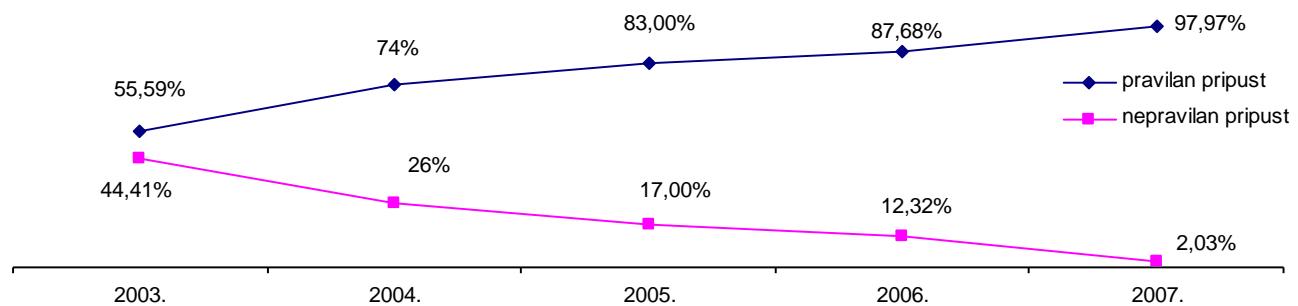
Rasplodni pastuh 5359 Cvetan - Šeri (2001), vlasnik Petar Jadek, Zabok

Udio priputa u čistoj krvi uvećao se za 6,59% (graf 4), a poštivanje uzgojnog programa hrvatskog hladnokrvnjaka u 2007. godini u odnosu na 2006. godinu, poboljšao se za 10,29% (graf 5).

Graf 4. Poštivanje uzgojnog programa konja pasmine hrvatski hladnokrvnjak od 2003. do 2007.

Graf 5. Usporedba poštivanja uzgojnog programa konja pasmine hrvatski hladnokrvnjak od 2003. do 2007. godine

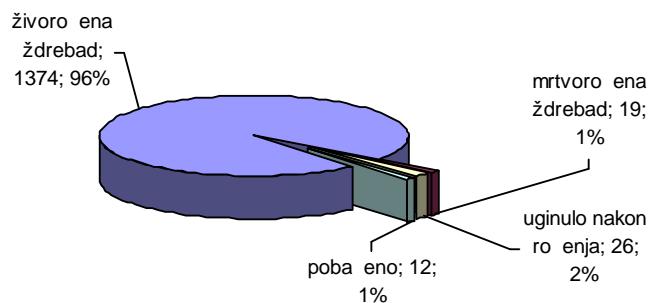

Rasplodni pastuh 5590 Cvetko (2002), vlasnik Mila n Horvat, Popovača

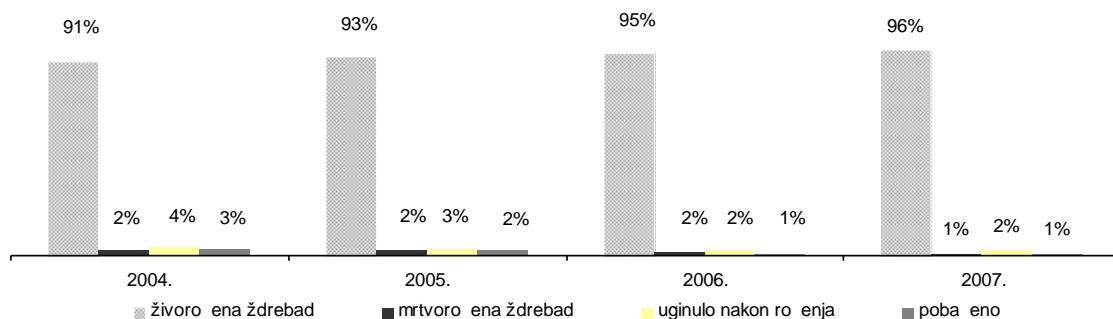
Poboljšanje nije samo zamjećeno u udjelu pravilnih pripusta nego je došlo i do poboljšanja reproduksijskih svojstava (graf 6).

Graf 6. Statistika reproduksijskih svojstava kobila hrvatskog hladnokrvnjaka u RH u 2007.

Udio živo rođene ždrebadi u 2006. godini u odnosu na godinu ranije se povećao se za 1%, umanjio se udio mrtvo rođene ždrebadi za 1%, dok je udio pobačaja i uginuća nakon ždrebljenja ostao na istom nivou kao i u prethodnoj godini (graf 62).

Graf 7. Usporedba reproduksijskih svojstava kobila hrvatskog hladnokrvnjaka od 2004. do 2007. godine

Detalj pripusta, rasplodni pastuh 8 Renko (2004), vlasnik Blaž Mihaljinec, Židovnjak

ČLANICE SSUUHH

Rasplodni pastuh 2103 Cezar (2002), vlasnik Ivan Ivanuš, Galovac

CENTAR ZA REPRODUKCIJU U STOČARSTVU HRVATSKE - ERGELA KRIŽEVAČKI LEMEŠ

Direktor: dr.sc. Petar Božić

Adresa: Planinska 2b, 10000 Zagreb, 01 / 244 1411

K. U. «MOŠLAVINA»

PREDSEDNIK: DARKO VRBAN, Repušnica, Fumićeva 93, 44320 Kutina, tel. 044/654-215

TAJNIK: JOSIP ANTOLIŠ, Kutnija 306, 44317 Popovača, tel. 044/652-093

K. U. «SLAVONAC»

PREDSEDNIK: ANTUN BARAC, S. Radića 167, 35253 Brodski Stupnik, tel. 035/427-345

TAJNIK: SLAVICA BRINZEJ, Vinogorska 9, 35000 Slavonski Brod, tel. 091/899-3282

K. U. «ČADAVICA»

PREDSEDNIK: IVAN DUGAJA, Zagrebačka 27, 33523 Čadavica, tel. 033/544-171

TAJNIK: ZORAN KRAGOJEVIĆ, G. Potnešila 12, 31511 Đurđenovac, tel. 033/602-034

«ZAGORSKA UDRUGA UZGAJIVAČA KONJA»

PREDSEDNIK: DRAGUTIN TOVERNICK, Ciglenica, Zagorska bb, 49223 Sveti Križ Začretje

TAJNIK: PETAR JADEK, Zabočka Cesta 17 a, 49210 Zabok, tel. 049/223-624

K. U. «BILOGORA»

PREDSEDNIK: ĐURO OŽEGOVIĆ, Prespa 181, 43000 Bjelovar, tel. 043/882-111

TAJNIK: IVAN IVANUŠ, Galovac 217, 43000 Bjelovar, tel. 043/871-314

ZAGORSKA KONJOGOJSKA UDRUGA «KRAPINA»

PREDSEDNIK: MIRKO MAJSEC, Bobovje 92, 49000 Krapina, 049/372-022

TAJNIK: ZAJEC DRAGUTIN, Špičkovina 44, 49 210 Zabok, 049/ 226 448

K. U. «KLOŠTAR-IVANIĆ»

PREDSEDNIK: JOSIP TUČKORIĆ, Ščapovec 30, 10312 Kloštar Ivanić, tel. 01/2892-127

TAJNIK: MARIJA NEMET, S. Bobanića 1, 10312 Kloštar Ivanić, 098/515-585

K. U. «ISTRA»

PREDSEDNIK: ELVIN MACAN, Cukrići 33, 52342 Svetvinčenat, tel. 052/579-014

TAJNIK: IVICA VITASOVIĆ, A. Smargelia 59, 52215 Vodnjan, tel. 052/512-357

K. U. «PRIMORAC»

PREDSEDNIK: MIJAT JOVANOVIĆ, Ivanjska 5, 51250 Novi Vinodolski, tel. 051/281-453

TAJNIK: NEVENKA UREMOVIĆ, A. Mažuranića 103, 51250 Novi Vinodolski, 051/244-915

K. U. «VRBOVEC»

PREDSEDNIK: RUDOLF HRŠAK, Cerje 47, 10340 Vrbovec, 01/2792-539

TAJNIK: KREŠIMIR SESVEČANEĆ, Brčevac 93, 10340 Vrbovec, 01/2796-043

K. U. «VALIS AUREA»

PREDSEDNIK: DAMIR PAVKOVIĆ, Vladimira Nazora 52c, Trenkovo, 34330 Velika

TAJNIK: IGOR DEL VECCHIO, E. Kvaternika 1, 34000 Požeg a, tel. 034/211-340

Udruga uzgajivača međumirskog konja „MEDIMUREC“

PREDSEDNIK: KRISTIJAN VALKAJ, Željezna Gora 4, 40312 Štrigova, 040/851-044

TAJNIK: MLADEN STRBAD, Kralja Tomislava 10, 40320 Donji Kraljevec, 040/655-482

Hladnokrvna kobila 6143 Alma (2001) na izložbi u Alilovcima 2007., vlasnik Damir Pavković, Trenkovo

SISAČKO - MOSLAVAČKA
ŽUPANIJA

SREDIŠNJI SAVEZ UDRUGA UZGAJIVAČA
HRVATSKOG HLADNOKRVNJAKA

PROJEKT:

„Zaštita i očuvanje autohtonih pasmina konja i njihov utjecaj na očuvanje biološke raznolikosti u Sisačko-moslavačkoj županiji“

Kvalitetni rasplodni pastusi osnova su postizanja uzgojnog cilja

1. NARUČITELJ PROJEKTA

Ime institucije	Sisačko-moslavačka županija
Adresa	Stjepana i Antuna Radića 36, 44000 Sisak
Telefon	044/ 550 111

2. PREDLAGAČ PROJEKTA

Ime institucije	Središnji savez udruga uzgajivača hrvatskog hladnokrvnjaka - SSUUHH
Adresa	Sisačka 1, 44317 Popovača
Telefon	044/ 679-138

3. SURADNICI U PROVEDBI PROJEKTA

1. Središnji savez udruga uzgajivača hrvatskog hladnokrvnjaka - SSUUHH
2. udruge - članice uzgojnih organizacija SSUUHH i SSHP
3. udruge uzgajivača arapskih konja sa sjedištem u Sisačko - moslavačkoj županiji
4. općine i gradovi Sisačko - moslavačke županije

5. UVOD (opis osnovne ideje projekta)

Projekt „Zaštita i očuvanje autohtonih pasmina konja i njihov utjecaj na očuvanje biološke raznolikosti u Sisačko - moslavačkoj županiji“ obuhvaća cijelokupno konjogostvo Sisačko - moslavačke županije uzimajući u obzir svaki segment mogućeg korištenja konja iskorištavajući prirodna i kulturna bogatstva ove županije. Naglasak je na nekoliko glavnih međusobno povezanih segmenata:

1. očuvanje autohtonih pasmina konja,
2. očuvanje krajolika i kulturne baštine;
3. turizam;
4. zapošljavanje;
5. ekološka proizvodnja hrane sukladno svjetskim trendovima u prehrani ljudi.

Voditelju uzgoja SSUUHH Slavenu Kolarić, ing., uzgoj hrvatskog hladnokrvnjaka je i profesija i hobij

Konji postaju sve značajnija spona između ruralnih i urbanih krajeva po pitanju načina življenja. Stvara se i uzajamni odnos između ovih područja putem proizvodnje kvalitetne krme za konje. Posebno je ta veza uspostavljenja preko najprofitabilnijeg dijela konjogojstva, a to su trkača i preponska populacija konja. Konji na koje se postavljaju visoki zahtjevi traže i hranu visoke kvalitete za koju su vlasnici spremni plaćati veću cijenu. Prema tome, broj konja u modernoj poljoprivredi postavlja određene zahtjeve na veličinu i kvalitetu pašnjaka i obradivih površina.

Treba istaknuti i pašnjačko konjogojstvo, i općenito stočarstvo, koje je jedan od osnovnih elemenata u očuvanju zaštićenih krajolika i biološke raznolikosti u mnogim zemljama. U tom smislu, dok u mnogim zemljama postoji problem prevelikog broja konja na pašnjačkim površinama, u našoj zemlji nedostaje konja. Nacionalni pašnjački resursi nisu dovoljno iskorišteni kao jedna od mogućnosti racionalnog uzgoja konja i ekološke proizvodnje konjskog mesa u čemu bi veliku ulogu imale upravo hrvatske autohtone hladnokrvne pasmine konja, hrvatski posavac i hladnokrvnjak. Najveći udio ovih pasmina nalazi se upravo na prostoru Sisačko -moslavačke županije. Uzgojno područje hrvatskog posavca gotovo je cjelokupno na prostoru ove županije, na županiji je sjedište i „Središnjeg saveza uzgajivača hrvatskog posavca“ u Ljubljanci, tako da je i onaj mali dio konja izvan uzgojnog područja usko povezan sa matičnom populacijom na Sisačko-moslavačkoj županiji. Udio hrvatskog hladnokrvnjaka od ukupnog broja u Republici Hrvatskoj na Sisačko-moslavačkoj županiji je oko 30%, ali taj udio predstavlja najkvalitetniji dio populacije ove pasmine. Posljedično tomu, cjelokupan uzgoj hrvatskog hladnokrvnjaka usko je vezan za dio populacije koja se nalazi na Sisačko -moslavačkoj županiji. K tome, i sjedište i uredski prostor „Središnjeg saveza udrug uzugajivača hrvatskog hladnokrvnjaka“ nalazi se na upravo u tom dijelu prostora Sisačko -moslavačke županije.

Povećanje turističkih posjeta Sisačko -moslavačkoj županiji zbog ovih sadržaja donosi ovom projektu i ekonomsku isplativost za samu županiju odnosno njene stanovnike jer se izravno povećava zaposlenost u samoj županiji i dohodak stanovništva. Prednosti u turističkoj ponudi županije postoje, ali ih treba znanstveno utvrditi, valorizirati, standardizirati određene sadržaje te ih kao takve ponuditi na tržištu. Uz dobar marketing plan Sisačko-moslavačka županija će se putem ovog projekta pozicionirati kao turističko odredište ljubitelja netaknute prirode i naravno konja.

Matične kobile i podmladak na pašnjaku Donja Gračenica, svibanj 2007.

Približavanje ulaska Republike Hrvatske u okvire Europske Unije uzrokuje nužnu reformu poljoprivredne proizvodnje koja postavlja nove zahtjeve u svim granama stočarstva pa tako i u konjogojsztvu. Specifično je da su prekretnice u uzgoju konja upravo sukladne promjenama koje se događaju u ostalim granama poljoprivredne proizvodnje. Uzgajivači su sve više izloženi strukturalnim promjenama u poljoprivredi kao posljedica agrarne politike tako da dolazi do veće specijalizacije, ali sukladno povećanim mogućnostima proizvodnje po proizvodnoj jedinici mnogi bi mogli ostati bez svojih zaposlenja. Stručnjaci EU smatraju da je jedna od mogućih strategija upravo konjogojsztvo, odnosno razvoj usluga i servisa agroturizma, pansioni smještaj, te sportske i rekreacijske aktivnosti vezane na konje. Dio stručnjaka također smatra da bi veliki dio farmera preorientacijom proizvodnje mogao ostvarivati veću dobit nego tradicionalnom proizvodnjom, a poslovanja vezana za konje postaju sve značajniji dio ekonomije ruralnih krajeva diljem cijele EU. Takva poslovanja doprinose održavanju zaposlenosti, koje je značajno i s ekonomskog i sa socijalnog stajališta.

Razni servisi vezani za konje prednost su za obiteljska gospodarstva z bog već postojećih poljoprivrednih površina i radne snage. Oni mogu obuhvaćati mnogo djelatnosti: korištenje pašnjačkih površina, pansioni smještaj, jahaće staze, transport konja, opskrbu i proizvodnju krme za konje i dr. Povećani interes za poslove koji se vežu za konje stoga mogu doprinijeti prosperitetu ruralnih područja.

Iskustva koja postoje iz zemalja EU i šire pokazuju da udio dobiti od konja u ukupnom bruto državnom proizvodu može biti vrlo značajan. Npr. u Austriji konjogojsztvo doprinosi 4% od ukupnog BDP, u Australiji je konjogojsztvo četvrta grana privrede prema zaposlenosti, iza trgovine, zdravstva i fizičkih radnika i dr.

Prema poslijednjim podacima na kraju 2004. godine u Hrvatskoj je nešto više od 9 000 grla konja raznih pasmina i kategorija. Prostor Republike Hrvatske uvelike je neiskorišten, a s druge strane za očuvanje i kultiviranje istih prostora nedostaje ne samo konja nego i drugih vrsta domaćih životinja. Mišljenje nekoliko stručnjaka je da Hrvatskoj nedostaje 40 000 konja, odnosno da bi optimalna veličina hrvatskog konjogojsztva bila oko 50 000 grla. Iz dosadašnjeg postojećih saznanja o uzgoju konja na prostoru Sisačko-moslavačke županije i na prostoru čitave Republike Hrvatske, iz projekta će se dobiti više saznanja o značenju konjogojsztva na okolišna, ekomska i socijalno - demografska stajališta, posebice na ova stajališta ruralnih krajeva.

Pastuh 155 Oliver (2005) na Proljetnom sajmu u Gudovcu 2008., vlasnik Miroslav Keller,
Staro Petrovo Selo

6. GLAVNI CILJEVI PROJEKTA

Kako je u uvodu projekta objašnjeno, projekt obuhvaća sve segmente koji su izravno ali i neizravno povezani sa konjima. Posljedično, pojedini segmenti se isprepliću i međusobno su u pozitivnoj ovisnosti jedan od drugog. Stoga je i ciljeva projekta više:

- 1. POVEĆANJE BROJA GRLA HRVATSKOG POSAVCA I HRVATSKOG HLADNOKRVNJAKA NA SISAČKO - MOSLAVAČKOJ ŽUPANIJI:** Povećati broj konja hrvatskog posavca i hrvatskog hladnokrvnjaka na Sisačko-moslavačkoj županiji iz dva razloga. Prvi, povećanje broja grla po pasmini osigurava ne samo dovoljan broj grla za opstojnost pasmine u brojčanom smislu, nego i smislu očuvanja genetske varijabilnosti unutar pasmine koja osigurava i genetsku opstojnost pasmine bez opasnosti na pojavu inbreeding depresije jer se radi o jedinstvenom zatvorenom i izvornom uzgoju Republike Hrvatske s vrlo specifičnom tehnologijom polueksternog uzgoja. Posljedično, povećanje broje konja ove dvije autohtone pasmine na Sisačko-moslavačkoj županiji, prouzrokovati će povećanje sveukupnog broja konja ovih pasmina u Republici Hrvatskoj. Ovaj cilj je vrlo značajan poradi očuvanja genetskog bogatstva Republike Hrvatske.
- 2. OČUVANJE BIOLOŠKE RAZNOLIKOSTI I KULTURNE BAŠTINE SISAČKO - MOSLAVAČKE ŽUPANIJE:** Iako se na Sisačko-moslavačkoj županiji nalazi najveći udio konja u Republici Hrvatskoj, broj konja, i stoke općenito, premali je za iskorištavanje prirodnih resursa koja postoje na ovoj županiji. Posljedično, prirodne pašnjačke i šumske površine Lonjskog i drugih prostora koja se nalaze na Sisačko -moslavačkoj županiji, postupno zarastaju. Poznato je da konji najbolje iskorištavaju upravo takve prirodne resurse zbog dobrog iskorištenja loše krme. Zaraštavanjem ovih prostora a izgubit će se kroz mnogo desetljeća kulitiran prostor. U očuvanju ovih prostora upravo je značajno ostvariti prethodni cilj povećanja broja konja. Sadašnja populacija ne samo konja, nego sveukupan broj domaćih životinja koji se uzgajaju na ovim površinama, nisu dovoljni da bi se okoliš kao kulturna baština Sisačko -moslavačke županije očuvao za budućnost. Već duže vrijeme zamjećuje se kontinuirano zaraštavanje ovih prostora koji time gube na svojoj povijesnoj, okolišnoj, ali i ekonomskoj vrijednosti.

Mladi rasplodni pastuh 758 Ričko (2005) na prvom odabiru, vlasnik Mirko Majsec, Krapina

- 3. POVEĆANJE PRIHODA U TURIZMU SISAČKO - MOSLAVAČKE ŽUPANIJE:** Cjelokupan ekosustav prirodnih pašnjaka koji se nalaze na Sisačko -moslavačkoj županiji, spoj domaćih životinja i prirodnog bogatstva, uz kulturu življjenja i folklorne običaje ove županije predstavlja svjetsku jedinstvenost, ali se kao takav treba i prezentirati. Sveukupnost navedenih segmenata predstavlja osnovu za razvoj turizma u ruralnom prostoru Sisačko-moslavačke županije i osnovu za prepoznatljivost Sisačko - moslavačke županije. U ovu svrhu značajno je osim pasmina hrvatski posavac i hrvatski hladnokrvnjak uključiti i komercijalne pasmine konja koje se nalaze u županiji. Prvenstveno se to odnosi na arapsku pasminu konja čijih grla se nalazi na Sisačko-moslavačkoj županiji oko 40% grla od ukupnog broja arapskih konja u Republici Hrvatskoj. Na području županije djeluju i dva uzgojna udruženja arapskih konja: Udruga uzgajivača arapskih konja „Kutina“ iz Kuti ne i Udruga uzgajivača arapskih konja „Moslavina“ iz Volodera koja bi se također trebala uključiti u projekt. Kao četvrta pasmina koja bi bila uključena u dio projekta na s istim angažmanom kao arapska je lipicanska pasmina konja čiji broj također na županiji postupno raste. Tako da bi projekt obuhvatio četiri najzačajnije pasmine konja koje se nalaze na prostoru Sisačko - moslavačke županije. Predstavljanje prostora Sisačko -moslavačke županije kao vrlo pogodnog za pansioni smještaj konja, posebice sportskih, mogu pridonijeti razvoju elitnog dijela turizma jer bi se koristila blizina Zagreba kao središta događanja konjskog natjecanja u Republici Hrvatskoj i velike neiskorištene pašnjačke površine. U sam projekt je cilj uključiti sve subjekte na području županije (vlasnici konja, pružatelji turističkih usluga, turistička zajednica i turističke agencije, gradovi i općine, županija i dr.), kako bi se zajedničkim djelovanjem stvorio prepoznatljivi imidž Sisačko -moslavačke županije koji bi se putem turističke ponude i pretočio u konkretne finansijske rezultate.
- 4. ZADRŽAVANJE POSTOJEĆEG STANOVNJIŠTVA RURALNIH KRAJEVA SISAČKO - MOSLAVAČKE ŽUPANIJE PUTEM SAMOZAPOŠLJAVANJA:** Opće poznata problematika ruralnih krajeva je velika nezaposlenost. Projektom bi se otvorile mogućnosti u izravnom i neizravnom zaposlenjima. Velika nezaposlenost u ruralnim krajevima prouzrokuje migraciju mladih ljudi u gradove. Stvaranjem radnih mesta preduvjet je za ostanak i zasnivanje obitelji u ruralnim krajevima, odnosno za smanjenje odljeva u gradove. Samozaposlenja i sigurna egzistencija, odnosno radna mjesta stvorena na

Maloj ždrjebadi potrebno je puno odmora, vlasnik Josip Šarić, Našice

vlastitom obiteljskom gospodarstvu (uzgajivači) posebno su od velike važnosti, posebice za mlade ljudi bez većeg obrazovanja. Zaposlenja, odnosno odluke mlađih ljudi da postanu uzgajivači konja temeljni su čimbenik ne samo ovog projekta nego i opstanka konja na Sisačko-moslavačkoj županiji jer se radi o pasminama koje se ne koriste u sportskim natjecanjima. Smanjenom mogućnosti uporabe proporcionalno je smanjena i mogućnost korištenja konja što u konačnici prouzrokuje smanjenje populacije i dovodi se u pitanje opstanak hladnokrvnih pasmina. Trenutno je mali udio mlađih uzgajivača koji će u budućnosti nositi razvoj konjogradstva županije unatoč bogatim prirodnim resursima. Osim putem uzgoja konja, povećanjem turističkog potencijala Sisačko-moslavačke županije očekuje se povećano zaposlenje u pružanju turističkih usluga.

5. **BRANDIRANJE UZGOJA KONJA NA PROSTORU SISAČKO - MOSLAVAČKE ŽUPANIJE:** Povećanje broja konja hrvatskog posavca i hrvatskog hladnokrvnjaka na Sisačko - moslavačkoj županiji u prethodnim ciljevima bilo je značajno s drugih stajališta. U ovom slučaju, povećanje broja konja ovih pasmina je značajan preduvjet i za uspješnu kontinuiranu proizvodnju hrane, odnosno za stvaranje branda ekološki proizvedenog konjskog mesa. Konjsko meso, posebice ekološki proizvedeno, tražen je proizvod u pojedinim zemljama Europske Unije (Italija, Francuska, Njemačka). Naime, iako se radi o zaštićenim pasminama konja značajan dio grla podmlatka u cilju ostvarenja uzgojnih ciljeva mora biti izlučen iz uzgoja. Radi se o višku mlađih muških grla koja sva ne mogu tehnološki ostati u uzgoju i negativnim varijantama ženskih grla koja bi uvođenjem u uzgoj naštetila uzgojnog cilju. Iz toga proizilazi, što su brojčano veće ove dvije pasmine, to je i izlučenje negativnih varijanti muških i ženskih mlađih grla veće. Time se stvara veći broj grla kojima se osigurava kontinuitet prodaje na tržištu kao neizbjegna posljedica postizanja uzgojnog cilja u ovim pasminama, a da s druge strane ova aktivnost nimalo ne šteti opstojnosti i genetskom napretku ovih autohtonih pasmina konja. Premalim brojem grla ne može se održati kontinuitet snabdjevanja tržišta. Sigurno tržište konja ove dvije pasmine pozitivno bi se odrazilo na uzgoj obje pasmine i izvan Sisačko -moslavačke županije koja bi stvaranjem branda bila centar ova dva uzgoja. Nakon liberalizacije hrvatskog tržišta najveći dio prerade mesa je postao nekonkurentan i posluje s lošim rezultatima. Jedna od mogućnosti za povećanje konkurentnosti je stvaranje proizvoda veće, dodatne vrijednosti za domaće, turističko i izvozno tržište. U

Čovjek i konj - prijateljstvo koje traje vijekovima...

počecima do postizanja značajnijeg broja povećanja broja grla tržište treba tražiti prvenstveno unutar granica Republike Hrvatske. Konjsko meso svojim organoleptičkim i kemijskim osobinama, odnosno dijetetskim djelovanjem zdravo je za prehranu ljudi. Uz dodatak ekološki proizvedeno njegova vrijednost u prehrani ljudi se povećava. Na taj način deklarirano treba ga ponuditi restoranima, bolnicama, vrtićima i vrlo značajno jadranskim hotelima u turističkoj sezoni. U vrijeme turističke sezone na Jadranskom moru velik je broj inozemnih turista, posebice iz Italije, koji imaju naviku konzumiranja konjskog mesa. Ovo je trenutno najsigurniji način plasiranja konjskog mesa na tržišta jer je broj grla premali za ozbiljan izlazak na tržište Europske Unije. Međutim, čitav niz prepreka stoji na putu plasmanu konjskog mesa na domaće tržište ili u izvoz: tehnološke, organizacijske, pravne i marketinške. Zaključak ovog cilja je da je ekološka proizvodnja mesa sporedna prateća aktivnost u uzgoju naših autohtonih pasmina hravatski posavac i hrvatski hladnokrvnjak, nužna u genetskom unapređenju ovih pasmina. S druge strane je značajan prihod uzgajivačima koji uzgoj provode u ruralnim područjima Sisačko -moslavačke županije, dok za samu županiju ova aktivnost može značiti prepoznačljivost u proizvodnji ekološke hrane sukladno trendovima u prehrani ljudi EU i šire. Dodatno, ekološki proizvedeno meso konja značajan je izvozni artikl za Republiku Hrvatsku.

- 6. OSNIVANJE SPECIJALIZIRANE ZNANSTVENE INSTITUCIJE ZA KONJOGOJSTVO.** Iako u susjednim zemljama koje su članice EU postoje specijalizirane organizacije koje se bave uzgojem konja sa znanstvenog ili praktičnog stajališta, u Republici Hrvatskoj za sada ne postoji takova institucija. Iz sveukupnog prikaza, dobila bi se saznanja o važnosti osnivanja jedne takove specijalizirane znanstvene institucije u formi „Instituta za konjogojstvo“ koja bi se bavila upravo mogućnostima na koji način mogu konji u okviru ruralnih krajeva imati utjecaja na demografski, socijalni, turistički i ekonomski boljši rezultati ruralnih krajeva.

Zaprega Ivana Dugaje iz Čađavice, u zaprezi omica 70 Zora (2006) (lijevo) i kobila 3676 Olga (1992) (desno) na konjogojskoj izložbi u Sunji 2007., 14. -15.07.2007.

7. OČEKIVANI REZULTATI PROJEKTA

1. Hrvatski posavac i hrvatski hladnokrvnjak pasmine su konja koje bi postale brandom Sisačko-moslavačke županije, a kao središta uzgojnih područja i nacionalni brand. Iako bi projekt bio provođen isključivo na prostoru Sisačko -moslavačke županije, zbog vezanosti uzgoja posljedično bi utjecao na razvoj cjelokupne populacije ove dvije pasmine u Republici Hrvatskoj.
2. Povećanje broja konja na pašnjacima automatski znači i sprečavanje zapuštanja prostora Sisačko-moslavačke županije, čime je osigurano očuvanje okoliša i kulturne baštine. Ekstenzivna tehnologija uzgoja konja na istim prostorima čini uzgoj vrlo ekonomičnim čime se uzgajivačima osigurava dobra dohodovnost.
3. Povećanje broja zaposlenih, kako u izravnom kontaktu sa konjima tako i u sekundarnim pa i tercijarnim djelatnostima. Očekivano izravno zaposlenje je i kao uzgajivača i kao vlasnika pansionskih smještaja za konje. Ostala zaposlenja koja prate također su značajna i kao zaposlenja na puno radno vrijeme i kao sezonska zaposlenost. Također su važna i samozaposlenja raznih obrtnika kao što su remenari, kolari, potkivači i dr.
4. Razvoj seoskog turizma na temelju očuvanog i raznolikog krajobraza uz kulturnu i folklornu baštinu te atrakciju cijele ponude - konje. Posebice je u ovaj dio značajno uključiti rekreacijsko jahanje i boravak u prirodi čime mnogi stanovnici urbanih područja teže. Konji ovdje nalaze i svoje mjesto kao ekološko sredstvo prijevoza u očuvanom okolišu (transport u turističkim obilascima, u lovovima gdje se lovci na egzotičan način dovoze zapregama u lovišta i d r.). Osim toga značajno je korištenje konja kao dio zaprega u mnogim kulturno -folklornim priredbama kao dio života i tradicije žitelja Sisačko-moslavačke županije.
5. Povećanje populacija pasmina konja hrvatski hladnokrvnjak i hrvatski posavac u Republici Hrvatskoj čime bi se osigurali uvjeti dovoljnog broja grla za kontinuiranu ponudu grla na tržištu. Upravo dovoljan broj grla, odnosno kontinuitet, preduvjet je da grla ovih pasmina postanu brandom. Povećanje populacija konja pasmina konja hrvatski hladnokrvnjak i hrvatski posavac značajno je i sa stajališta očuvanja kao autohtonih pasmina Republike Hrvatske.

Vrući žig za označavanje trajno odabranih rasplodnih pastuha

6. Iako je naglasak na ekstenzivan uzgoj, u zimskim mjesecima, odnosno četvrtinu godine konji provode u štalama za što je potrebno pripremiti krmu i uskladištiti je tijekom ljetnih mjeseci. Tako da povećanje broja konja ima za posljedicu i veću potrebu za obrađivanjem oraničnih površina čime se smanjuje mogućnost neodržavanja poljoprivrednih površina. Potrebe se povećavaju bavljenjem pansionskog smještaja za konje urbanih područja. Ekonomična proizvodnja voluminozne krme također može biti značajan dio prihoda prodajom u urbana područja.

8. KORIST OD PROJEKTA ZA SISAČKO - MOSLAVAČKU ŽUPANIJU

Očuvanje i genetski napredak izvornih pasmina konja hrvatski posavac i hrvatski hladnokrvnjak kao genetskog bogatstva ne samo Sisačko -moslavačke županije nego i Republike Hrvatske. Očuvanje biološke raznolikosti i kulturne baštine, veće zapošljavanje značajno je s ekonomskog, socijalnog i demografskog stajališta ruralnih krajeva, razvoj seoskog turizma, veći je udio obrađenih poljoprivrednih površina te zbog toga veća turistička privlačnost. Konji postaju brand županije, županija bi prirodna bogatstva koristila u ekološkoj proizvodnji hrane. Dobit više saznanja o uzgoju konja i stvaranje preduvjeta za osnivanje Instituta za konjogradstvo na nacionalnoj razini.

Zbog kompleksnosti i povezivanja velikog broja ekonomskih i socijalnih stajališta od rezultata projekta korist za Sisačko -moslavačku županiju kao centra uzgoja autohtonih pasmina konja je mnogostruka.

Detalj ocjene kolekcije hladnokrvnih kobila na konjogojskoj izložbi Sunja 2007., 14. -15.07.2007.

9. ZAINTERESIRANE STRANE

Korist od projekta temeljem prije iznesenih podataka privući će i povezati mnoge zainteresirane strane:

1. Sisačko-moslavačku županiju;
2. Gradovi i općine Sisačko-moslavačke županije;
3. Ostale županije na kojima se užgajaju pasmine konja hrvatski posavac i hrvatski hladnokrvnjak
4. Uzgajivače i članice udruge Središnjeg saveza udruga uzgajivača hrvatskog hladnokrvnjaka, Voloder;
5. Uzgajivače i članice udruge Središnjeg saveza uzgajivača hrvatskog posavca, Ljubljаницa;
6. Članove Udruge uzgajivača arapskih konja „Kutina“, Kutina;
7. Članove Udruge uzgajivača arapskih konja „Moslavina“, Voloder;
8. Turističke zajednice, turistička poduzeća i udruženja, agencije;
9. Pružatelje turističkih usluga;
10. Proizvođače opreme za konje;
11. Znanstvene institucije i dr.

Matično stado kobila s ždrjebadi na pašnjaku, zaleđe Novog Vinodolskog, jesen 2006.

BILJEŠKE

Izdavač: SREDIŠNJI SAVEZ UDRUGA UZGAJIVAČA HRVATSKOG HLADNOKRVNJAKA - SSUUHH

Za izdavača: Vjekoslav Posarić

Autor i urednik: mr.sci. Mato Čačić, dipl.ing.

Koautori: Mirjana Kolarić, Slaven Kolarić, ing.

Tisk: HLAD - Pluska

Naklada 1000

S S U U H H

Adresa ureda:

**SREDIŠNJI SAVEZ UDRUGA UZGAJIVAČA
HRVATSKOG HLADNOKRVNJAKA**

**Sisa ka 1
44 317 Popova a**

Tel./Fax. 044/ 679 138

e-mail: ssuuhh@net.hr

Žiro račun SSUUHH: PBZ 234000-9-1110140252